

K. ABRAMOWICZ.

**O pierwiastkach urojonych pewnej klasy funkcji
przestępnych.**

Sur les racines imaginaires d'une classe de fonctions transcendentes.

W pracy niniejszej zamierzamy podać pewną własność pierwiastków urojonych funkcji przestępnej $\varphi(z)$, spełniającej równanie

$$(1) \quad \varphi''(z) = W(z) \cdot \varphi(z),$$

w którym $W(z)$ jest funkcją wymierną o współczynnikach rzeczywistych. Do tej klasy funkcji $\varphi(z)$ należą funkcje Legendre'a i funkcje Bessela, o których wiadomo¹⁾, że nie posiadają pierwiastków urojonych. Do klasy tej należą też funkcje P i funkcje Q Riemanna; o pierwiastkach urojonych funkcji P istnieje szereg prac Kleina, Hurwitza, Van Vleck'a²⁾, zajmujących się wyznaczeniem liczby pierwiastków urojonych funkcji P . Własność pierwiastków urojonych funkcji $\varphi(z)$, którą podajemy w pracy niniejszej, polega na tem, że można wskazać taki obszar płaszczyzny z , wewnątrz którego znajdują się wszystkie pierwiastki urojone funkcji $\varphi(z)$, czyli innymi słowy oddzielić pierwiastki urojone funkcji $\varphi(z)$. Mamy mianowicie twierdzenie:

Jeżeli przez r i s oznaczymy dwa dowolne pierwiastki sprzężone równania $\varphi(z) = 0$, a wyrażenie

¹⁾ Np. Schafheitlin: Die Theorie der Besselschen Functionen: p. 122.

²⁾ Klein: Ueber die Nullstellen der hypergeometrischen Reihe (Math. An., 37, p. 579), Hurwitz: Ueber die imaginären Nullstellen der hypergeometrischen Reihe (Nachrichten der Königl. Gesellschaft der Wiss. zu Göttingen, 1906), Van Vleck: A determination of the number of real and imaginary roots of the hypergeometric series (Transactions of the Am. Math. Society, Vol. 3).

$$D(\zeta) = \varphi(r\zeta) \frac{d\varphi(s\zeta)}{d\zeta} - \varphi(s\zeta) \frac{d\varphi(r\zeta)}{d\zeta},$$

w którym ζ jest zmienną rzeczywistą, przyjmuje przy $\zeta=0$ wartość $D(0)=0$, to pierwiastki r i s równania $\varphi(z)=0$ mają takie położenie na płaszczyźnie $z=x+iy$, że promienie Or i Os , wychodzące z początku O układu współrzędnych, przecinają krzywą

$$(2) \quad (x+iy)^2 W(x+iy) = (x-iy)^2 W(x-iy);$$

jeżeli zaś przy $\zeta=\infty$ wyrażenie $D(\zeta)$ przyjmuje wartość $D(\infty)=0$, to pierwiastki r i s równania $\varphi(z)=0$ mają takie położenie na płaszczyźnie z , że przedłużenia promieni Or i Os poza punkty r i s przecinają krzywą (2).

§ 1.

Przy dowodzie wypowiedzianego twierdzenia opierać się będziemy na następującej własności elementarnej: jeżeli przy $b>a>0$ mamy

$$\int_a^b f(z) \psi(z) dz = 0$$

a funkcja $f(z)$ zachowuje znak w całym przedziale (a, b) , to funkcja $\psi(z)$ musi przynajmniej raz jeden zmieniać znak w przedziale (a, b) .

Oznaczając przez

$$r = x_0 + iy_0, \quad s = x_0 - iy_0$$

dwa pierwiastki sprzężone równania $\varphi(z)=0$, a przez ζ zmienną rzeczywistą, utworzymy iloczyny $r\zeta$ i $s\zeta$, które przedstawiają zbiór punktów, położonych na promieniach Or i Os , wychodzących z początku O układu współrzędnych. Wtedy, jak łatwo widzieć, wyrażenie

$$(3) \quad D(\zeta) = \varphi(r\zeta) \frac{d\varphi(s\zeta)}{d\zeta} - \varphi(s\zeta) \frac{d\varphi(r\zeta)}{d\zeta}$$

będzie posiadał¹⁾ własność $D(1)=0$ (ponieważ $\varphi(r)=\varphi(s)=0$).

¹⁾ Pochodna $d\varphi(z\zeta):d\zeta$ przy $\zeta=1$ nie może być ∞ , gdyż funkcja miałaby wtedy punkt logarytmowy w r .

Ponieważ, na mocy równania (1), mamy

$$\frac{d^2\varphi(r\zeta)}{d\zeta^2} = r^2 W(r\zeta) \varphi(r\zeta),$$

to z łatwością otrzymujemy wyrażenie $dD(\zeta)$ na różniczkę $D(\zeta)$ w postaci

$$dD(\zeta) = \{s^2 W(s\zeta) - r^2 W(r\zeta)\} \varphi(r\zeta) \varphi(s\zeta) d\zeta,$$

co pozwoli nam wyrazić funkcję $D(\zeta)$ w postaci całki

$$(4) \quad D(\zeta) = \int_1^{\zeta} \{s^2 W(s\zeta) - r^2 W(r\zeta)\} \varphi(r\zeta) \varphi(s\zeta) d\zeta.$$

Otrzymane wyrażenie na $D(\zeta)$ prowadzi nas do rozpatrzenia następujących dwu przypadków: 1) $D(0)=0$, 2) $D(\infty)=0$, z których każdy omówimy osobno.

§ 2.

Niech przy $\zeta=0$ wyrażenie $D(\zeta)$ otrzymuje wartość $D(0)=0$. Wówczas wzór (4) da nam równość następującą:

$$(5) \quad 0 = \int_1^0 \{s^2 W(s\zeta) - r^2 W(r\zeta)\} \varphi(r\zeta) \varphi(s\zeta) d\zeta.$$

W całce, będącej po prawej stronie, iloczyn $\varphi(r\zeta) \varphi(s\zeta)$ jest liczbą dodatnią, jako iloczyn dwu liczb sprzężonych; musi przeto przy pewnej wartości ζ , zawartej w przedziale $0 < \zeta < 1$, zachodzić równość: ¹⁾

$$s^2 W(s\zeta) - r^2 W(r\zeta) = 0.$$

Innymi słowy, mając na uwadze oznaczenia $r = x_0 + iy_0$, $s = x_0 - iy_0$, możemy powiedzieć, że równanie

$$(x_0\zeta + iy_0\zeta)^2 W(x_0\zeta + iy_0\zeta) = (x_0\zeta - iy_0\zeta)^2 W(x_0\zeta - iy_0\zeta)$$

względem ζ mieć musi przynajmniej jeden pierwiastek między 0 i 1.

Otrzymaną własność możemy jeszcze wyrazić geometrycznie tak:

¹⁾ mianownik lewej strony zachowuje znak.

Jeżeli O jest początkiem układu współrzędnych, to pierwiastki r i s są tak położone względem krzywej

$$(x + iy)^2 W(x + iy) = (x - iy)^2 W(x - iy),$$

ze odcinki Or i Os przecinają tę krzywą.

§ 3.

Rozpatrzmy teraz drugi przypadek, w którym przy $\zeta = \infty$ wyrażenie $D(\zeta)$ przyjmuje wartość $D(\infty) = 0$.

Z wzoru (4) otrzymamy wtedy następującą wartość:

$$0 = \int_1^{\infty} \{r^2 W(r\zeta) - s^2 W(s\zeta)\} \varphi(r\zeta) \varphi(s\zeta) d\zeta.$$

Ponieważ w całce, będącej po prawej stronie iloczyn $\varphi(r\zeta) \varphi(s\zeta)$ jest liczbą dodatnią, to przy jednej przynajmniej wartości ζ , zawartej w przedziale $1 < \zeta < \infty$ musi wyrażenie

$$r^2 W(r\zeta) - s^2 W(s\zeta)$$

stawać się zerem.

Innymi słowy, równanie

$$(x_0 \zeta + iy_0 \zeta)^2 W(x_0 \zeta + iy_0 \zeta) - (x_0 \zeta - iy_0 \zeta)^2 W(x_0 \zeta - iy_0 \zeta) = 0$$

względem ζ mieć musi przynajmniej jeden pierwiastek, zawarty w przedziale $(1, \infty)$.

Otrzymaną własność możemy, podobnie jak poprzednią, wyrazić geometrycznie tak:

Jeżeli $D(\infty) = 0$, to pierwiastki urojone r i s funkcji $\varphi(z)$, spełniającej równanie (1), mają takie położenie na płaszczyźnie z , że przedłużenia promieni Or i Os przecinają krzywą

$$(x + iy)^2 W(x + iy) = (x - iy)^2 W(x - iy).$$

Zostały w ten sposób udowodnione obie części przytoczonego na początku twierdzenia.

§ 4.

Zastosowanie otrzymanej własności funkcji $\varphi(z)$ do funkcji P Riemanna daje wynik, który, jak nam się wydaje, znany nie jest.

Otrzymujemy mianowicie własność następującą:

Jeżeli wszystkie współczynniki $\alpha', \alpha'', \beta', \beta'', \gamma', \gamma''$ funkcji P , jak również i jej punkty osobliwe a, b, c , są rzeczywiste i jeżeli położymy $\alpha'' - \alpha' = \alpha$, $\beta'' - \beta' = \beta$, $\gamma'' - \gamma' = \gamma$, to przy $\alpha < 1$ wszystkie pierwiastki urojone gałęzi $P(\alpha')$, $P(\alpha'')$ funkcji P leżą wewnątrz trójkąta kołowego z wierzchołkiem b i kątami

$$\bar{\alpha}, \pi, \arcsin \frac{1 - \gamma^2}{\alpha^2 - \beta^2},$$

utworzonego przez okrąg koła

$$(7) \quad \lambda(x^2 + y^2) + 2\mu x + \nu = 0,$$

gdzie

$$\lambda = (c - b)^2 - 2 \frac{\alpha^2 - \beta^2}{\alpha^2 - \beta^2 - \gamma^2 + 1} (c - a)(c - b) + \frac{\alpha^2 - \beta^2 + \gamma^2 - 1}{\alpha^2 - \beta^2 - \gamma^2 + 1} (c - a)^2,$$

$$-2\mu = (c - b)^2 a - \frac{\alpha^2 - \beta^2}{\alpha^2 - \beta^2 - \gamma^2 + 1} (c - a)(c - b)(a + b) + \frac{\alpha^2 - \beta^2 + \gamma^2 - 1}{\alpha^2 - \beta^2 - \gamma^2 + 1} (c - a)^2 b,$$

$$\nu = (c - b)^2 a^2 - 2 \frac{\alpha^2 - \beta^2}{\alpha^2 - \beta^2 - \gamma^2 + 1} (c - a)(c - b)ab + \frac{\alpha^2 - \beta^2 + \gamma^2 - 1}{\alpha^2 - \beta^2 - \gamma^2 + 1} (c - a)^2 b^2,$$

i okręgi kół:

$$x^2 + y^2 - x(a + b) + \frac{y}{m}(b - a) + ab = 0,$$

$$x^2 + y^2 - x(a + b) + \frac{y}{m}(b - a) + ab = 0,$$

w których m ma wartość:

$$\frac{1}{m} = + \sqrt{\frac{\alpha^2 - \beta^2}{1 - \gamma^2} - 1}$$

Jeżeli $\beta < 1$, to wszystkie pierwiastki urojone gałęzi $P(\alpha')$, $P(\alpha'')$ leżą wewnątrz trójkąta, utworzonego przez te same koła, lecz z wierzchołkiem w a ; jeżeli zaś jednocześnie $\alpha < 1$, $\beta < 1$, to wszystkie pierwiastki urojone gałęzi $P(\alpha')$, $P(\alpha'')$ leżą wewnątrz koła (7).

Wyniki analogiczne dla pierwiastków urojonych gałęzi $P(\alpha')$, $P(\alpha'')$, $P(\gamma')$, $P(\gamma'')$ otrzymujemy z przytoczonego twierdzenia za pomocą podstawień: (ab) $(x\beta)$, (ac) $(x\gamma)$.

§ 5.

Aby doprowadzić równanie funkcji P do postaci (1), położymy $P = u\varphi$, gdzie

$$u = (z-a)^{\frac{\alpha'+\alpha''}{2}} (z-b)^{\frac{\beta'+\beta''}{2}} (z-c)^{\frac{\gamma'+\gamma''-1}{2}} ;$$

oznaczając wtedy

$$(zabc) = \frac{z-a}{z-b} \cdot \frac{c-b}{c-a}$$

i zważając na wzór:

$$\left(\frac{1}{z-a} - \frac{1}{z-b}\right)^2 \frac{d^2 \varphi(z)}{d \log(zabc)^2} = \varphi''(z) + \varphi'(z) \left\{ \frac{1}{z-a} + \frac{1}{z-b} \right\},$$

otrzymamy na funkcję $\varphi(z)$ równanie:

$$\frac{d^2 \varphi(z)}{d \log(zabc)^2} = \frac{Az^2 + Bz + C}{4(a-b)^2(z-c)^2} \varphi(z),$$

gdzie

$$\begin{aligned} A &= \alpha^2(\alpha-b)(\alpha-c) + \beta^2(\beta-a)(\beta-c) + \gamma^2(\gamma-a)(\gamma-b), \\ -B &= \alpha^2(\alpha-b)(\alpha-c)(\beta+c) + \beta^2(\beta-a)(\beta-c)(\alpha+c) \\ &\quad + (\gamma^2-1)(\gamma-a)(\gamma-b)(\alpha+b), \\ C &= \alpha^2(\alpha-b)(\alpha-c)bc + \beta^2(\beta-a)(\beta-c)ac + (\gamma^2-1)(\gamma-a)(\gamma-b)ab. \end{aligned}$$

Otrzymane tak równanie napiszemy w postaci:

$$(8) \quad \frac{d^2 \varphi(z)}{d \log(zabc)^2} = \frac{K(zabc)^2 + L(zabc) + M}{4\{(zabc)-1\}^2} \varphi(z)$$

gdzie współczynniki K, L, M mieć będą wartości

$$(9) \quad K = \beta^2, \quad L = \gamma^2 - \alpha^2 - \beta^2 - 1, \quad M = \alpha^2.$$

Jeżeli oznaczymy dla skrócenia

$$(zabc) = \zeta, \quad \varphi(z) = \Phi(zabc) = \Phi(\zeta),$$

to równanie (8) mieć będzie postać:

$$(10) \quad \frac{d^2 \Phi(\zeta)}{(d \log \zeta)^2} = w(\zeta) \Phi(\zeta),$$

gdzie

$$w(\zeta) = \frac{K\zeta^2 + L\zeta + M}{4(\zeta-1)^2}.$$

§ 6.

Oznaczając przez $r = x_0 + iy_0$ dwa dowolne pierwiastki sprzężone równania $\Phi(\zeta) = 0$ i stosując do równania (10) wynik ogólny, otrzymamy dla wyrażenia

$$(11) \quad D(\zeta) = \Phi(r\zeta) \frac{d\Phi(s\zeta)}{d \log \zeta} - \Phi(r\zeta) \frac{d\Phi(r\zeta)}{d \log \zeta}$$

różniczkę $dD(\zeta)$ w postaci:

$$dD(\zeta) = \left\{ w(s\zeta) - w(r\zeta) \right\} \Phi(r\zeta) \Phi(s\zeta) d \log \zeta.$$

Całką (4), ze względu na równość:

$$\frac{d^2 \Phi(r\zeta)}{d \log(r\zeta)^2} = \frac{d^2 \Phi(s\zeta)}{(d \log \zeta)^2},$$

będzie miała postać:

$$D(\zeta) = \int_1^{\zeta} \left\{ w(s\zeta) - w(r\zeta) \right\} \cdot \Phi(r\zeta) \Phi(s\zeta) d \log \zeta,$$

lub też po dokonaniu rachunków:

$$(12) \quad D(\zeta) = \frac{s-r}{4} \int_1^{\zeta} \left\{ 2M + L + (K-M)(r+s)\zeta - (2K+L)rs\zeta^2 \right\} \frac{\Phi(r\zeta) \cdot \Phi(s\zeta)}{(r\zeta-1)^2 (s\zeta-1)^2} d\zeta.$$

Mając to wyrażenie, rozpatrzmy, przy jakich warunkach będzie: $1^0, D(0) = 0, 2^0, D(\infty) = 0$. Biorąc pod uwagę pierwiastki urojone (różne

od a, b, c gałęzi $P^{(\alpha)}$, mieć będziemy rozwinięcie (ze względu na wartość u w iloczynie $P = u\varphi$):

$$\Phi(\zeta) = \zeta^{-\frac{\alpha}{2}} \mathfrak{P}(\zeta),$$

gdzie $\mathfrak{P}(\zeta)$ jest szeregiem potęgowym z różnym od zera wyrazem stałym. Z wzoru (11) obliczymy wtedy, że $D(\zeta)$ w pobliżu punktu $z = a$ mieć będzie rozwinięcie:

$$D(\zeta) = (z-a)^{-\alpha+1} \mathfrak{P}(z-a),$$

gdzie $\mathfrak{P}$ jest szeregiem potęgowym z różnym od zera wyrazem stałym. Z otrzymanego rozwinięcia wynika, że przy $\alpha < 1$ będzie $D(0) = 0$ ponieważ przy $z = a$ mamy $\zeta = 0$.

Stosując wynik ogólny do rozważanego przypadku, otrzymamy, że przy $\alpha < 1$ musi istnieć w przedziale $(0, 1)$ taka wartość ζ , przy której spełnia się równość:

$$(2K + L)rs\zeta^2 - (K - M)(r + s)\zeta - (2M + L) = 0;$$

innymi słowy, równanie

$$(x_0^2\zeta^2 + y_0^2\zeta^2)(2K + L) - 2(K - M)x_0\zeta - (2M + L) = 0$$

względem ζ mieć będzie pierwiastek, zawarty między 0 i 1.

Geometrycznie wyrazimy to tak: prosta, łącząca punkt $r = x_0 + iy_0$ z początkiem 0 współrzędnych, spotyka koło

$$(2K + L)(x^2 + y^2) - 2(K - M)x - (2M + L) = 0,$$

lub też na podstawie (9) koło:

$$(13) \quad (x^2 + y^2)(\alpha^2 - \beta^2 - \gamma^2 + 1) - 2x(\alpha^2 - \beta^2) + \alpha^2 - \beta^2 + \gamma^2 - 1 = 0,$$

Lecz $r = x_0 + iy_0$ jest pierwiastkiem funkcji $P^{(\alpha)}(\zeta)$ o argumentie ζ , przeto, jeżeli oznaczymy przez ρ pierwiastek urojony funkcji $P^{(\alpha)}(z)$, to, zgodnie z przyjętym oznaczeniem, będzie

$$r = (\rho abc).$$

Innymi słowy: przy $\alpha < 1$ każdy pierwiastek urojony ρ gałęzi $P^{(\alpha)}(z)$ funkcji P ma takie położenie na płaszczyźnie z , że prosta łącząca początek O układu współrzędnych z punktem (ρabc) , spotyka koło (13).

§ 7.

W pobliżu punktu $z = b$ funkcja $D(\zeta)$ ma rozwinięcie¹⁾

$$D(\zeta) = (z-b)^{-\beta+1} \mathfrak{P}(z-b),$$

gdzie $\mathfrak{P}$ jest szeregiem potęgowym o wyrazie stałym różnym od 0.

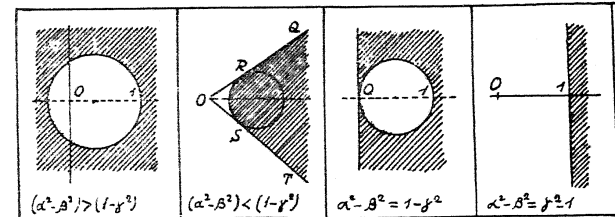
Jeżeli założymy $\beta < 1$, to przy $z = b$ będzie $\zeta = \infty$ i przeto $D(\infty) = 0$. Stosując więc wynik ogólny, dochodzimy, podobnie jak poprzednio, do wniosku, że równanie

$$(x_0^2\zeta^2 + y_0^2\zeta^2)(2K + L) - 2(K - M)x_0\zeta - (2M + L) = 0$$

względem ζ mieć musi pierwiastek zawarty między 1 i ∞ .

Oznaczając przez ρ pierwiastek urojony gałęzi $P^{(\alpha)}(z)$ o argumentie z , wnioskujemy dalej, że: przy $\beta < 1$ każdy pierwiastek ρ gałęzi $P^{(\alpha)}$ funkcji $P(z)$ ma takie położenie na płaszczyźnie z , że przedłużenie prostej, łączącej punkt O z punktem (ρabc) przecina koło (13).

Koło (13) przechodzi przez punkt $x = 1$ na płaszczyźnie. Rozróżniamy cztery przypadki. Jeżeli $|\alpha^2 - \beta^2| > |1 - \gamma^2|$, to punkt O leży zewnątrz koła

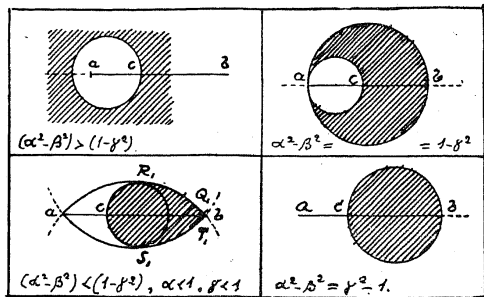

Rys. 1.

(13), jeżeli zaś $|\alpha^2 - \beta^2| < |1 - \gamma^2|$, to punkt O leży wewnątrz koła. W pierwszym przeto przypadku (fig. 2, rys. 1) przy $\alpha < 1$ liczby (ρabc) leżą w obszarze $RQTS$, utworzonym przez styczne z punktu O do koła (13), a przy $\beta < 1$ w obszarze $ORISO$; w drugim zaś przypadku przy $\alpha < 1$ (fig. 1) liczby (ρabc) leżą poza kołem, a przy $\beta < 1$ wewnątrz koła (13). Jeżeli $\alpha^2 - \beta^2 = 1 - \gamma^2$, to koło (13) przechodzi przez punkt O ;

¹⁾ Ponieważ mamy $P^{(\alpha)} = m_1 P^{(\beta)} + m_2 P^{(\gamma)}$, przy m_1 i m_2 stałych, oraz $\alpha \beta'' > \beta'$

wtedy przy $\alpha < 1$ liczby (ρabc) leżą w obszarze, wskazanym na fig. 3 rys. 1, przy $\beta < 1$ wewnątrz koła (13); przy $\alpha^2 - \beta^2 = \gamma^2 - 1$ koło (13) redukuje

Rys. 2

się do $x = 1$; wszystkie liczby (ρabc) przy $\alpha < 1$ leżą po prawej stronie (fig. 4) prostej $x = 1$; przy $\beta < 1$ po lewej stronie tej prostej.

§ 8.

Rozpatrzmy teraz, w jakim obszarze płaszczyzny z leżą pierwiastki ρ funkcji $P^{(\alpha)}(z)$. Jeżeli na podstawie powiedzianego punkty (ρabc) , stosownie do zależności między α, β, γ , muszą leżeć (przy $\alpha < 1$) wewnątrz obszarów, wskazanych na rys. 1, to wynika z tego, że pierwiastki ρ powinny leżeć wewnątrz takich obszarów płaszczyzny z , na jakie przy pomocy funkcji

$$(13) \quad z' = (z abc)$$

odwzorowują się obszary, wskazane na rys. 1.

Kładąc $z = x + iy$, $z_0 = x - iy$, równanie koła (13) napiszemy w postaci:

$$z' z'_0 - \frac{\alpha^2 - \beta^2}{\alpha^2 - \beta^2 - \gamma^2 + 1} (z' + z'_0) + \frac{\alpha^2 - \beta^2 + \gamma^2 - 1}{\alpha^2 - \beta^2 - \gamma^2 + 1} = 0,$$

skąd po dokonaniu przekształcenia (14) otrzymamy koło:

$$\lambda z z_0 + \mu (z + z_0) + \nu = 0,$$

w którym

$$\lambda = (c-b)^2 - 2 \frac{\alpha^2 - \beta^2}{\alpha^2 - \beta^2 - \gamma^2 + 1} (c-a)(c-b) + \frac{\alpha^2 - \beta^2 + \gamma^2 - 1}{\alpha^2 - \beta^2 - \gamma^2 + 1} (c-a)^2,$$

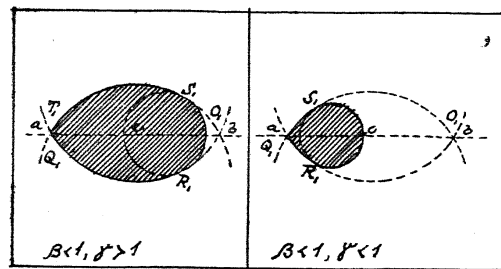
$$-\mu = (c-b)^2 a - \frac{\alpha^2 - \beta^2}{\alpha^2 - \beta^2 - \gamma^2 + 1} (c-a)(c-b)(a+b) + \frac{\alpha^2 - \beta^2 + \gamma^2 - 1}{\alpha^2 - \beta^2 - \gamma^2 + 1} (c-a)^2 b,$$

$$\nu = (c-b)^2 a^2 - 2 \frac{\alpha^2 - \beta^2}{\alpha^2 - \beta^2 - \gamma^2 + 1} (c-a)(c-b) ab + \frac{\alpha^2 - \beta^2 + \gamma^2 - 1}{\alpha^2 - \beta^2 - \gamma^2 + 1} (c-a)^2 b^2,$$

lub też

$$(15) \quad \lambda (x^2 + y^2) + 2\mu x + \nu = 0;$$

koło to przecina oś x w punkcie c .

Rys. 3

Równania stycznych OQ i OT na fig. 2 rys. 1 napiszemy w postaci $y = mx$, gdzie

$$\frac{1}{m} = \pm \sqrt{\frac{\alpha^2 - \beta^2}{\gamma^2 - 1} - 1},$$

lub też w postaci:

$$z' (1 - mi) = z'_0 (1 + mi).$$

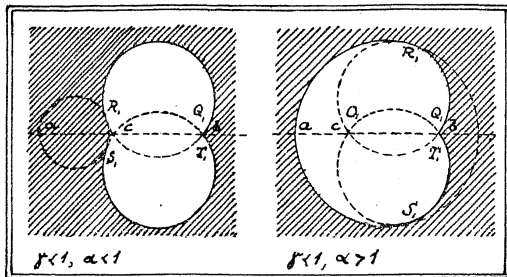
Po przekształceniu za pomocą (14) otrzymamy dwa równania kół:

$$(16) \quad x^2 + y^2 - x(a+b) + \frac{y}{m}(b-a) + ab = 0,$$

$$x^2 + y^2 - x(a+b) - \frac{y}{m}(b-a) + ab = 0,$$

przecinających oś x w punktach a i b i będących obrazami stycznych OQ i OT , poprowadzonych z punktu O do koła (13).

Kreśląc koła (15) i (16), podaliśmy na rys. 2 odpowiednie obszary, w których leżą pierwiastki urojone ρ gałęzi $P^{(\alpha)}(z)$, $P^{(\alpha'')}(z)$ funkcji $^1) P(z)$; odpowiednie zależności między α , β , γ są wskazane przy każdym obszarze.

Rys. 4

Łatwo widzieć, że wszystko co powiedziano o gałęziach $P^{(\alpha)}$ i $P^{(\alpha'')}$, stosuje się do par $P^{(\beta)}$, $P^{(\beta'')}$ i $P^{(\gamma)}$, $P^{(\gamma'')}$ po zastosowaniu podstawień $(ab)(\alpha\beta)$ i $(\alpha\gamma)$.

W samej rzeczy, wystarczy wtedy przekształcić równanie funkcji $P(z)$ do postaci (8), lecz o argumentach odpowiednio $(zbac)$, $(zcab)$.

Rys. 3 i 4 dają obszary, w których leżą pierwiastki urojone gałęzi $P^{(\beta)}$ i $P^{(\gamma)}$ w przypadku, kiedy $|a^2 - \beta| > |1 - \gamma^2|$.

¹⁾ Dla gałęzi $P^{(\alpha)}$ rozwinięcie funkcji $\Phi(\zeta)$ zacznie się od potęgi $\zeta^{\frac{\alpha}{2}}$, a rozwinięcie $D(\zeta)$ od potęgi $(z-a)^{\alpha+1}$; $\alpha < 1$ i $z = a$ będzie $D(0) = 0$; do $P^{(\alpha)}$ odnosi się wszystko, co powiedziano o $P^{(\alpha')}$.

RÉSUMÉ.

Dans notre travail nous donnons la propriété suivante de la fonction $\varphi(z)$ satisfaisant à l'équation $\varphi''(z) = W(z) \cdot \varphi(z)$, où $W(z)$ désigne une fonction rationnelle aux coefficients réels: si l'on désigne par r et s deux racines imaginaires conjuguées de la fonction $\varphi(z)$ et si l'expression

$$D(\zeta) = \varphi(r\zeta) \frac{d\varphi(s\zeta)}{d\zeta} - \varphi(s\zeta) \frac{d\varphi(r\zeta)}{d\zeta}$$

a pour $\zeta = 0$ la valeur $D(0) = 0$, les racines r et s ont une telle position sur le plan de la variable z que les droites Or et Os joignant les points r et s à l'origine O de coordonnées coupent la courbe

$$(x+iy)^2 W(x+iy) = (x-iy)^2 W(x-iy).$$

Si l'on a au contraire $D(\infty) = 0$ les racines imaginaires r et s de la fonction $\varphi(z)$ ont une telle position sur le plan que les prolongements des segments Or et Os au delà de r et s coupent la courbe ci dessus.

En appliquant les résultats obtenus à la fonction P de Riemann nous développons les calculs nécessaires et nous obtenons des divers triangles circulaires à l'intérieur desquels se trouvent les racines imaginaires des différentes branches de la fonction P ; nous distinguons 4 cas, suivant les relations entre paramètres α , β , γ de la fonction.